

PROGRAMACIÓN DOCENTE DE “TÉCNICA VOCAL I”
CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DE A CORUÑA
TÍTULO SUPERIOR DE MÚSICA (ENSINANZAS REGULADAS POLO DECRETO 163/2015 DO 29 DE OUTUBRO)

1. IDENTIFICACIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN										
DISCIPLINA TÉCNICA VOCAL I										
ESPECIALIDADE:	Pedagogía							ITINERARIOS:	Xeral e da linguaxe musical	
CARÁCTER:	Obrigatoria							TIPO DE CLASE:	COLECTIVA	
DEPARTAMENTO:	Canto							XEFE DE DPTO.:	Lorenzo de los Santos Gago	
CURSOS	1º curso	2º curso	3º curso	4º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA:		Mª Teresa Bárbara Criado		
CUADRIMESTRES	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais:	1 h
ECTS/CUAD.	3								Observacións:	
DOCENTES:	NOME E APELIDOS							EMAIL/TEL/WEB	TITORÍA	
	Mª Teresa Bárbara Criado							maitetxubarbara@edu.xunta.gal	Xoves, de 20:00 a 21:00	

2. DESCRIPTOR E COMPETENCIAS	
DESCRITOR: Adquisición de técnica vocal básica. Nocións de hixiene vocal e coñecemento das clasificacións vocais. Desenvolvemento da voz no canto e na fala como instrumento no labor docente.	
COÑECEMENTOS PREVIOS: Non se requiren	
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS: A disciplina ten relación indirecta cos contidos da disciplina de formación básica Formación e Adestramento auditivo e vocal, e relacionada cos contidos da disciplina obrigatoria específica Formación e Adestramento auditivo e vocal aplicado, e a disciplina de Coro. A disciplina de Técnica Vocal debe capacitar ao alumnado para a elaboración, selección e aplicación de actividades, materiais e recursos de ensinanza/aprendizaxe vocais en función das demandas do contexto educativo, sendo versátil no dominio vocal, tanto individual como grupal.	
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS:	T1 T2 T3 T4 T6 T8
COMPETENCIAS XERAIS:	X1 X3 X9 X10 X17 X21 X24
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS:	EP4 EP5 EP7 EP11
<i>*Ver a listaxe e descrición de competencias no Decreto 163/2015, do 29 de outubro</i>	

3. OBXECTIVOS	
DESCRCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Coñecer a anatomía e fisioloxía da respiración, as súas virtudes e defectos. Controlar a respiración e o apoio diafragmático-abdominal para conseguir unha correcta técnica respiratoria.	T1, T2, T6, X1, X9, X10, X21, X24, EP4, EP7, EP11
Lograr manter unha serie de hábitos beneficiosos para a súa saúde, en definitiva, para o desenvolvemento e mantemento do seu instrumento vocal.	T1, T2, T6, X1, X9, X10, X21, X24, EP4, EP7, EP11
Realizar resonancias coa voz intentando recoñecer e enviar o son correctamente a zoas de potenciación do mesmo.	T2, T3, T6, X1,

	X9, X10, X21, X24, EP4, EP7, EP11
Adequar as posturas corporais e o xesto ás exigencias da produción e emisión correcta dos sons cantados.	T2, T3, T6, X1, X9, X10, X21, X24, EP4, EP7, EP11.
Saber valorar as súas calidades e defectos co fin de poder progresar máis rápida e independentemente.	T1, T3, T4, T6, T8, X3, X9, X17, EP4, EP5, EP7, EP11
Coñecer as características básicas das voces infantís e xuvenís, así como particularidades propias durante a muda da voz, e aplicar exercicios básicos para realizar durante esas etapas.	T1, t2, T3, T4, T8, X1, X9, X10, X17, X24, EP4, EP5, EP7, EP11
Aprender a buscar ou crear vocalizacións sinxelas, con ou sen movementos asociados, aplicadas ao estudo coral e a plantexar a distribución nun ensaio de coro	T1, t2, T3, T4, T8, X1, X9, X10, X17, X24, EP4, EP5, EP7, EP11
Demostrar capacidade de improvisación e invención como ferramenta na elaboración de exercicios propios cara a súa posterior labor docente.	T2, T3, T6, X1, X9, X10, X21, X24, EP4, EP7, EP11
Potenciar o uso das TIC para favorecer o estudo persoal e independencia.	T1, T2, T3, T4, T8, X1, X10, X17, X24, EP4, EP7, EP11

4. CONTIDOS

TEMAS	DESCRITOR DE SUBTEMAS	SESIÓNS
1.- A relaxación. Exercicios y técnicas.	Técnicas diversas para lograr unha efectiva relaxación Aplicación de exercicios para o coñecemento integro e parcial corporal	1
2.- A Respiración. Anatomía e fisioloxía. Mecanismos de respiración no canto	Coñecemento básico da anatomía do aparello respiratorio Coñecemento do funcionamento do aparello respiratorio e a súa aplicación práctica mediante exercicios específicos	2
3.- Hixiene vocal. O aparello fonador.	Coñecemento e práctica da técnica fonatoria para lograr unha correcta produción sonora. Hábitos correctos e beneficiosos para a correcta práctica vocal Emprego no desenvolvemento docente e na vida cotiá.	2
4.- A práctica vocal. As vocalizacións	Exercicios de vocalización en legato adecuados ó nivel e ás características da voz do alumno/a.	7
5.- A afinación e lectura a primeira vista	Habilidade necesarias para realizar unha lectura dunha obra sen necesidade de facer soar a totalidade de elementos que a completan Estratexias para saber afinar con precisión.	2
7.- As TIC e os seus beneficios no estudio.	Utilización de métodos audiovisuais diversos cara ó estudo na casa ou no centro Aplicacións das TIC na clase.	2
<i>*Os contidos 1 ao 4, ademais de ser tratados nunha sesión determinada, trabállanse sempre en tódalas demais, xa que conceptos como a correcta emisión e a afinación deben ser unha constante ao longo de tódolos estudos e na vida profesional do alumno/a.</i>		
TOTAL SESIÓNS:		16

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍA			
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Presentación (Posta en común dos coñecementos que posúen os alumnos/as ao comezo do curso, e exposición das expectativas que teñen cara ao cuadrimestre que comeza).	1		1
Exposición maxistral (exposición teórica dos contidos a traballar durante as clases)	1		1
Exposición práctico-teórica (Exposición do traballo dos alumnos/as na aula)	4		4
Práctica individual (Tempo que os alumnos/as dedicarán á práctica vocal, en clase ou na casa)	8	30	38
Lectura guiada e comentario de fontes (preparación durante a clase do traballo encomendado para a seguinte sesión. Supervisión da información teórica aportada polo alumno/a con respecto a cuestións ou contidos de técnica vocal)	1		1
Pescuda de información (tempo de pescuda de información adicional ao traballo da aula proposto).		18	18
Actividades complementarias (Asistencia a exposicións, seminarios, conferencias..., relacionados coa materia).		23	23
Tutorías (atención particular aos alumnos/as)			
1. Individuais		1	1
2. De grupo		1	1
Actividades de avaliación:			
1. Probas Proba escrita sobre clasificacións vocais, e o aparello fonador Análisis de cancións infantís, aplicación prácticas e métodos de aprendizaxe. Exercicios vocais có suficiente control técnico	1	1	1
2. Revisión de probas		1	1
TOTAL HORAS:			90

6. AVALIACIÓN			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA			
6.1.1 AVALIACIÓN ORDINARIA (CON AVALIACIÓN CONTINUA)			
Seguimento do rendemento do alumno (Caderno do profesor)	. Asistir ás clases con regularidade e puntualidade . Amosar unha actitude positiva e interese pola disciplina. . Aplicar unha correcta hixiene vocal, con hábitos beneficiosos para a súa saúde. . Mostrar un control da respiración para unha correcta técnica vocal, na fala e no canto. . Saber manter unha correcta posición corporal durante a realización dos diferentes exercicios propostos na clase. . Demostrar o coñecemento do aparello fonador, así como os hábitos beneficiosos para o mantemento dunha boa saúde vocal.	Todas a enumeradas para o cuadrimestre	60%
Proba práctica, coa realización de exercicios diversos de vocalización comprobando o nivel adquirido polo alumno/a; e dun análise dunha partitura proposta con achegas de exercicios vocais para o seu estudo.	. Demostrar dominio suficiente do aparello fonador e as súas implicacións durante a realización de diversos exercicios vocais. . Controlar a respiración e o apoio diafragmático-abdominal para conseguir unha correcta técnica respiratoria. . Demostrar un coñecemento e práctica da técnica vocal para lograr unha correcta produción sonora. . Amosar coñecemento suficiente das clasificacións vocais, así como do seu tratamento na ensinanza da linguaxe musical . Amosar autonomía suficiente no análise de partituras vocais e métodos da linguaxe musical, na elaboración de exercicios vocais óptimos que	Todas a enumeradas para o cuadrimestre	40%

	faciliten ao alumnado o seu aprendizaxe.		
6.1.2. AVALIACIÓN ORDINARIA (ADIANTO DE CONVOCATORIA-EXAME DECEMBRO)			
Proba práctica coa realización de exercicios diversos de vocalización comprobando a boa posta en práctica da técnica vocal (posición, relaxación, respiración e fonación).	. Demostrar dominio suficiente do aparello fonador e as súas implicacións durante a realización de diversos exercicios vocais. . Controlar a respiración e o apoio diafragmático-abdominal para conseguir unha correcta técnica respiratoria. . Demostrar un coñecemento e práctica da técnica vocal para lograr unha correcta produción sonora.	Todas a enumeradas para o cuadrimestre	50%
Proba escrita sobre os contidos relacionados co aparello fonador, as súas partes e funcionamento, sobre as clasificacións vocais, adultas, infantís e xuvenís. Asemade, análise dunha partitura coral e/ou dunha lección de linguaxe musical, con achegas de exercicios vocais para o seu estudo	. Amosar coñecemento suficiente das clasificacións vocais, así como do seu tratamento na ensinanza da linguaxe musical . Amosar autonomía suficiente no análise de partituras vocais e métodos da linguaxe musical, na elaboración de exercicios vocais óptimos que faciliten ao alumnado o seu aprendizaxe.	Todas a enumeradas para o cuadrimestre	50%
6.1.3. AVALIACIÓN ALTERNATIVA (PERDA AVALIACIÓN CONTINUA)			
Mais de catro faltas de asistencia á clase implicarán a perda de avaliación continua, tendo que someterse o alumno/a ao procedemento de avaliación alternativa.			
Proba práctica coa realización de exercicios diversos de vocalización comprobando a boa posta en práctica da técnica vocal (posición, relaxación, respiración e fonación). (Envío mediante gravación)	. Demostrar dominio suficiente do aparello fonador e as súas implicacións durante a realización de diversos exercicios vocais. . Controlar a respiración e o apoio diafragmático-abdominal para conseguir unha correcta técnica respiratoria. . Demostrar un coñecemento e práctica da técnica vocal para lograr unha correcta produción sonora.	Todas a enumeradas para o cuadrimestre	50%
Realización dun traballo escrita sobre os contidos relacionados coa materia.	. Amosar coñecemento suficiente das clasificacións vocais, así como do seu tratamento na ensinanza da linguaxe musical . Amosar autonomía suficiente no análise de partituras vocais e métodos da linguaxe musical, na elaboración de exercicios vocais óptimos que faciliten ao alumnado o seu aprendizaxe.	Todas a enumeradas para o cuadrimestre	50%
6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA			
Proba práctica coa realización de exercicios diversos de vocalización comprobando a boa posta en práctica da técnica vocal (posición, relaxación, respiración e fonación). (Envío mediante gravación)	. Demostrar dominio suficiente do aparello fonador e as súas implicacións durante a realización de diversos exercicios vocais. . Controlar a respiración e o apoio diafragmático-abdominal para conseguir unha correcta técnica respiratoria. . Demostrar un coñecemento e práctica da técnica vocal para lograr unha correcta produción sonora.	Todas a enumeradas para o cuadrimestre	50%
Realización dun traballo escrita sobre os contidos relacionados coa materia.	. Amosar coñecemento suficiente das clasificacións vocais, así como do seu tratamento na ensinanza da linguaxe musical . Amosar autonomía suficiente no análise de partituras vocais e métodos da linguaxe musical, na elaboración de exercicios vocais óptimos que faciliten ao alumnado o seu aprendizaxe.	Todas a enumeradas para o cuadrimestre	50%

Para a poder optar á Matriculación de Honra, o alumnado deberá obter cunha cualificación de sobresainte na disciplina. O/a profesor/a da do/a alumno/a comunicará ao departamento ao do final da semana dos exames. Os/as alumnos/as deberán realizar unha proba deseñada polo departamento a tal fin, cunha convocatoria específica para o mesmo, e que non excederá na súa totalidade dos 30 minutos de duración.

7. ALUMNADO CON NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAIS	
DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
Deberanse cumprir as disposicións vixentes no marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social. Asemade terase en conta a ORDE do 8 de setembro de 2021 pola que se desenvolve o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia en que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E DOCUMENTOS
Ademais de diferentes métodos actualizados de linguaxe musical e de partituras ou métodos de ensinanza coral, son recomendables os seguintes libros de consulta: Allió, Miriam: <i>Los espacios de la voz, Reflexiones sobre la voz</i>   Bustos, Inés: <i>Trastornos de la voz en edad escolar</i>. Edit. Aljibe   Bustos, Inés: <i>La voz</i>. Edit. Paidotribo   De Mena, Ana: <i>Educación de la voz</i>. Edit. Aljibe   Jackson Menaldí, Cristina: <i>La voz normal</i>. Edit. Médica hispanoamericana   Navarro, Collar e Molina: <i>Coro, enseñanzas profesionales</i>. Edit: Enclave creativa   Quiñones, Carmen: <i>Programa para la prevención y el cuidado de la voz</i>. Edit. Praxis   Regidor, Ramón: <i>La clasificación de la voz</i>. Real Musical